

beschouwden, er de lakens zouden uitdelen. Dat zou betrekkelijk eenvoudig kunnen gaan in een land als Bulgarije waar de bevolking vanouds sterke Russische sympathieën koesterde (de Bulgaren hadden in de negentiende eeuw met Russische steun hun onafhankelijkheid op de Turken bevochten) en de vóór de Tweede Wereldoorlog scherp vervolgde communistische partij in de illegaliteit belangrijk aan kracht had gewonnen – veel moeilijker lag het in een land als Polen dat door zijn ligging tussen de Sowjet-Unie en Duitsland van speciale betekenis was.

Stalin wenste dat Polen ver naar het westen zou worden opgeschoven (zie kaart V op pag. 814), d.w.z. de zuidelijke helft van Oost-Pruisen (de noordelijke wilde hij bij de Sowjet-Unie trekken) en alle Duitse gebieden tot aan de Oder zou verkrijgen: feit, waardoor het, zo ver men redelijkerwijs kon vooruitzien, aangewezen zou zijn op Russische bescherming. Bovendien moest Polen door communisten worden bestuurd – geen simpele opgave, want de overgrote meerderheid der bevolking was niet alleen anti-Russisch (in de negentiende eeuw waren twee grote opstanden in het toen tot het Keizerlijk Rusland behorende deel van Polen bloedig onderdrukt) maar ook anti-communistisch, dat laatste mede door haar gehechtheid aan het katholiek geloof. Stalin vertrouwde intussen dat de Poolse communistische partij voldoende greep op de situatie zou krijgen, enerzijds doordat bevolkingsgroepen als de adel, de bourgeoisie en de beroepsofficieren zouden worden uitgeschakeld¹, desnoods gewelddadig (in de lente van '40 waren talrijke Poolse krijgsgevangenen, vermoedelijk meer dan vijftienduizend, door de Russische geheime politie doodgeschoten, meer dan vierduizend hunner bij het plaatsje Katyn in de buurt van Smolensk), anderzijds doordat het communisme een nieuwe aanhang zou verwerven door de socialisatie van alle industriële bedrijven en de opheffing van het grootgrondbezit.

Finland werd door Stalin betrekkelijk met rust gelaten – hij nam blijkbaar aan dat de Finnen hun les hadden geleerd. Zij moesten krachtens de midden september '44 met hen gesloten wapenstilstandsovereenkomst de gehele Kareelische landengte en de havenstad Petsamo aan de Noordelijke IJszee aan de Sowjet-Unie afstaan alsmede over een periode van zes jaar herstelbetalingen doen (in totaal. 300 mln dollar), maar het Rode Leger kwam er niet opdagen. Dat laatste zou, behalve in Polen, wèl het geval zijn in Tsjechoslowakije, Hongarije, Roemenië, Bulgarije en Joe-

¹ Uit die bevolkingsgroepen waren in de periode september '39–juni '41 uit de door de Russen bezette oostelijke helft van Polen velen naar Siberië gedeporteerd (overeenkomstige deportaties hadden toen plaatsgevonden uit de Baltische republieken).